
AGIOS PAVLOS

L. ESSINK

Een nest van welgeteld zeven huizen, aan de rand van een grote dalkom, ingeklemd tussen de hoge bergen van de Vermion in Noord-Griekenland. Wanneer we het in juni 1986 bezoeken, wordt er hard getimmerd en een tractor zwoegt aan de rand van het dal door de vette klei. Verder: één indrukwekkende bloemenzee; de gele narcissen zijn zo goed als uitgebloeid, maar de schitterende dichtersnarcis staat met duizenden tegelijk in bloei, gladiolen en margrietten kleuren het dal met roze en wit en in de bosrand bloeien tientallen Macedonische lelies; daar tegenover zet brem de rotsachtige hellingen in gloed.

Wij komen, gewapend met rubber laarzen en camera's, om de duizenden orchideeën die er in juni bloeien, te bestuderen. Een inwoner komt een praatje maken. Grond "nichts gut, zu naß" zegt hij, terwijl hij een kluit vette klei opraapt en in zijn handen kneedt. In gedachten zie ik sculpturen ontstaan - hij denkt aan een aardappeloogst. We kijken ongerust naar een diepe sloot die dwars door het dal getrokken is. Voorzichtig proberen we te vertellen, dat de bloemen die hier bloeien, bestaan bij de gratie van een vochtige bodem. Hij kijkt ons aan met onbegrip in zijn ogen. "Bloemen kan ik niet eten" zegt hij.

In 1987 zijn we er weer en onze angst wordt bevestigd. Diepe voren zijn door het dal getrokken en de orchideeën staan tussen hobbelige geulen, tussen distels die in de naakte grond opgeschoten zijn - maar ze zijn er nog. Wat kleiner en minder rijk bloeiend misschien, maar toch...

In 1989 proberen we het nog eens. Inmiddels staan er tien moderne huizen, die er uitzien, alsof de bewoners in Duitsland in de leer geweest zijn. Het dal, met sloten in rechthoeken verdeeld, is groen - er komt een rijke aardappeloogst. Om onszelf te troosten verzamelen we wat bloemen op de rotsachtige hellingen. Het is een afscheid. Naar Agios Pavlos gaan we niet meer.

L. Essink, Jan van Scorellaan 7, 1701 VA Heerhugowaard